

Podplukovník gšt. Vít O n d r á š e k:

Palba a pohyb jezdeckva.

Snad se zdá dnes paradoxní, kdy se v určitých státech zrušují jezdecké vyšší jednotky a nahrazují rychlými jednotkami motomechanisovanými, mluvit o palbě a pohybu čistě jezdeckých jednotek. Poněvadž však v jiných státech s úplnou motomechanisací postupují opatrně a mají vyšší rychlé jednotky organisovány tak, že jezdeckvo je značnou částí těchto jednotek, pokládám za dobré zmínit se o nich, co se týče palby a pohybu, a srovnat jejich taktické schopnosti se schopnostmi pěchoty. Ostatně podle zkušeností získaných v poslední době se potvrzuje, že, ačkoli strategická rychlost motomechanisovaných jednotek, tvořících jádro rychlých jednotek typu smíšeného, je veliká, přece jen jejich taktická pohyblivost je v srovnání s jezdeckými jednotkami menší. Tyto motorisované jednotky (pěchota na autech) musí normálně před svým zasazením sesednout se svých vozidel značně daleko před čarou dotyku a v přibližovacích tvarech postupovat do východiště. Tak se stávají do jisté míry

normální pěchotou. Budou ovšem případy, že velitel rychlé smíšené jednotky bude moci zasadit svou motorisovanou pěchotu velmi rychle, ale to bude záviset na terénu a na určitých okolnostech.

Naproti tomu jezdeckvo proti motorisované pěchotě může poměrně dále zůstat na svých koních a dostat se tak rychle k čáře dotyku. Při tom jeho manévry bude pružnější než manévry mnoha set vozidel motorisované pěchoty.

Slabina jezdeckva je tedy hlavně v jeho menší strategické pohyblivosti, a proto rychlé smíšené jednotky budou velmi tvrdým oříškem pro velitele a štáby. Půjde totiž o to, aby nepochybně rychlostí motorisovaných jednotek a jednotek jezdeckých byl účelnými rozkazy a dispoicemi vyrovnán, neboť jen tak bude možno zasadit rychlou jednotku typu smíšeného do určité akce se všemi prostředky.

Mohlo by se ovšem uvažovat o tom, zda určité výhody rázu taktického stačí k tomu, aby smíšené jednotky měly právo na existenci, ale nepokládám se jednak za dosti povolného, abych se mohl o této otázce vyslovit, jednak není tato otázka účelem tohoto článku.

1. Vymezení pojmů palby a pohybu.

Podle Cvičebního řádu pro jezdeckvo palba je výraz pro taktické hodnocení střelby. Ať jezdeckvo bojuje, aby dosáhlo zpráv nebo aby splnilo ostatní úkoly, musí bojovat pěšky palbou a manévrovat na koni. Proto je důležité, aby velitelé jezdeckých jednotek znali velmi dobře kombinovat palbu s pohybem, mají-li dosáhnout nejlepších výsledků.

Palba je střelba všech zbraní, kterými disponujeme a které jsme uvedli v činnost k dosažení určitého účelu. Nestačí ovšem jen uvést palebné prostředky v činnost, nýbrž musí se tak stát s určitým plánem, a proto můžeme jinak říci: palba jest umístění střel všech druhů v terénu k dosažení přesně stanoveného účelu.

Účelem palby všeobecně je, umožnit vlastní pohyb anebo znemožnit pohyb nepřítele. Proto využíváme účinků palby k pohybu, jehož výslednicí je zničení nepřítele. Vidíme tedy, že palba a pohyb jsou ve vzájemné souvislosti, neboť: pohyb využívá účinků palby a dovršuje je. Palba má buď nepřítele zničit anebo alespoň umlčet. Zničit protivníka palbou je ve většině případů velice těžké a vyžaduje mimo veliké množství střeliva i zbraní, které by byly s to nepřítele zničit. Proto bude normálním způsobem palby jezdeckva umlčování. Charakteristikou palby ničivé je úplné zničení nepřítele a jeho palebných orgánů, kdežto palbou umlčovací nepřítele přinutíme, aby přerušil svou střelbu dotud, dokud naň střílíme, při nejmenším alespoň k tomu, aby jeho palba nebyla uspořádaná.

Takto se může jezdec, využívaje terénu, přiblížit k nepříteli, t. j. přiblížit i palbu k němu a zdolat ho.

Vždy ovšem není možno nepřátelskou palbu na všech místech umlčet. Proto se ve většině případů musíme spokojit jen umlčováním na určitých důležitých místech. Z těchto důvodů musíme vždy mít již předem vypracovaný rozvrh palby.

Rozvrh palby. Tento rozvrh palby předpokládá dobré pozorování, abychom znali co nejpřesněji umístění nepřátelských samočinných zbraní. O rozvrhu palby pojednává podrobněji Cvičební řád pro pěchotu, P-I-2 a K-I-2, čl. 118.

Rozvrhem palby rozdělíme všeobecně v obraně zbraním úkoly, pásma činnosti a cíle. Takto můžeme dát několika zbraním společné cíle, což nám umožní palebná soustředění. Mimo to, jde-li o ofensivní boj, stanoví plán rozvrh i způsob přemísťování palebných orgánů za postupu vpřed.

Účel palby v bitvě. Palbou buď ničíme živé síly nepřítele anebo umlčujeme jeho palebné prostředky.

Protože ničivou palbou ničíme živé síly nepřítele, což je účelem bitvy, je „ničivá palba“ prostředkem dosažení účelu bitvy.

Pohyb. Palba ničivá není vždy možná. Aby byla možná, musí nejdříve nepřítel být v dosahu účinné palby a být i zranitelný.

Aby nepřítel byl v dosahu účinné palby, je nutno se k němu přiblížit. Tím je stanovena druhá vzájemná souvislost palby a pohybu, kterou možno vyjádřit takto: Pohyb je prostředkem k tomu, aby se palebné zdroje dostaly na ničivou vzdálenost.

Účel pohybu. Pohyb, jak již shora uvedeno, přibližuje palbu k nepříteli, aby jeho odpor byl zdolán, t. j. pohyb má:

umožnit palbě, aby se stala co rejdúčinnější,
využít účinků palby a dovršit je.

Podle předpisu K-I-2, čl. 115 „Palba je hlavním činitelem v boji“, u jezdeckta musí převládat snaha nést palbu vpřed, do boku a do týlu nepříteli. Největšího a nejdúplnějšího účinku dosáhneme, podaří-li se nám soustředit proti slabým a citlivým místům nepřítele palbu, a to co nejsilnější.

Podle plk. Touchona „je v boji všechno problémem palby“. Problém boje ovšem nerozřešíme nikdy, jestliže pošleme bojovníka nejdříve tam, kam je třeba poslat napřed střely (mjr. Gérin).

Stručně řečeno: Pohyb je přemísťování palby, jehož účelem je přiblížení palby k nepříteli a její umístění v cíli tak, aby se stala ničivou a aby odpor nepřítele mohl být zdolán.

Je na bíle dni, že výše uvedená zásada je platná nejen pro jezdeckta, ale i pro pěchotu. Zde třeba zdúraznit, že právě u jezdeckta je možnost přemísťování palebných orgánů větší než u pěchoty, neboť v mnohých případech jezdeckta bude s to přemísťovat své palebné orgány mnohem rychleji než pěchota. Na rozdíl od pěchoty má totiž jezdeckta koně, kteří mu umožní rychle přemístit palebné orgány na citlivá místa nepřítele a tam, kde to nejméně očekává. Ovšem tu bude mít i velikou důležitost terén. Pěchota to bude moci učinit jen se značnými obtížemi, neboť z praxe je dobře známo, jaké námahy vyžaduje přemístění samočinných zbraní, hlavně těžkých kulometů, i v terénu, kde nejsou v dosahu střelby nepřítele. Zde nutno ovšem dodat, že jezdec může, jak je známo, použít koně jen mimo dosah nepřátelské palby.

V čem záleží kombinace palby a pohybu? Palba má umožnit útočníkovi nejprve pohyb. Tento pohyb musí být co nejplynulejší. Kombinace palby a pohybu záleží ve snaze podporovat ustavičně postup bojovníků a při tom mít stále ničivější a útočnější palbu, t. j. získávat neustále výhodnější podmínky pro palbu.

V útoku jsou palba a pohyb nerozlučně spojeny. Palbou nutíme protivníka, aby pálil méně přesně, umožnil tak náš pohyb vpřed a nadto umožnil i přemístění našich palebných zdrojů blíže k sobě. Mimoto snažíme se střílet bočně a šikmo, neboť účinek palby bočné a šikmé je mnohem větší.

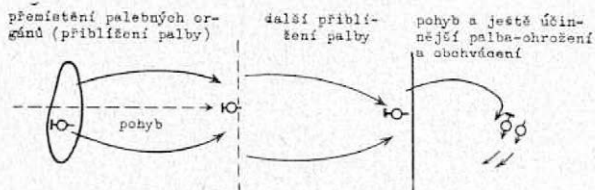
V obraně jsou pohyb a palba rovněž spojeny, má-li jezdeckvo pružnou obranu zdržovat postup nepřítele — ústupový boj — což bude jistě nejčastějším způsobem obranného boje jezdeckva.

V tomto případě přemísťování palebných zbraní bude velmi choulostivé, neboť je nutno řešit otázku v č a s n ě h o přemísťování palebných orgánů.

V obraně na místě palba a pohyb jsou spojeny při protiútocích, kdy bude rovněž třeba přemísťovat palebné orgány. Obzvláště tak tomu bude v obraně pružné.

Palba umožňuje pohyb a ten umožňuje účinnější palbu, aby mohl být nepřítel zničen.

Mohutnost palby záleží v počtu a druhu střel, které můžeme vrhnout v určité době do určitého prostoru. Rozumí se samo sebou, že čím větší je počet střel, čím jsou účinnější a čím je užší a mělčí prostor, do něhož střely dopadají, tím je palba i mohutnější.

Obr. 1.

Působnost samočinných zbraní do hloubky je omezena kategorií terénem a dostřelem. Je jasné, že palba bude tím mohutnější, čím bude hlubší. Konečně je známo, že nejúčinnější je palba pozorovaná (přesná). Rovněž pozorovací možnosti jsou omezeny terénem. Hloubka palby je tedy závislá na donosnosti zbraně a na terénu. Terén má vliv na použití různých zbraní a má rovněž vliv i na pozorování.

Touto úvahou jsme vyvodili zároveň:

a) základní rys taktického manévru: při dané výzbroji volit pro manévr terén, umožňující největší mohutnost palby;

b) základ taktického vedení boje je v neustálé snaze mít stále palebnou podporu, a to za nejvýhodnějších podmínek, neboť jen tak se stane ničivou.

Mohutnost palby je maximální palba, kterou můžeme vyvinout danou výzbrojí (prostředky) v daném prostoru.

Převaha palby. Tu bude třeba uvažovat o nepříteli. Nepřítel bude na naši palbu reagovat svou vlastní palbou. Je-li naše palba účinnější a hustší než palba protivníková, máme naději na další postup, neboť nepřítel nemůže do té míry reagovat, aby náš postup znemožnil, protože je naší palbou ochromován. Převaha palby je tedy poměr mohutnosti vlastní palby k nepřátelské palbě.

V K-I-2, čl. 117 se praví, že v útoku, jakmile jest jednotka vydána nepřátelské palbě, jsou palba a pohyb nerozlučně spojeny. Je nutno vlastní palbou snížit účinek palby nepřítele, a to tak, že nepřítele nutíme k palbě skryté nebo alespoň k palbě špatně mířené, neřízené a tím méně cenné. Tak se získává převaha palby, což se projeví v tom, že útočící mohou i přes nepřátelskou palbu postupovat.

Stručně řečeno: Převaha palby je nutná, aby vlastní postup byl možný nebo aby byl zastaven postup (pohyb) nepřítele, neboť se musí krýt a nemůže používat svých zbraní.

Aby velitel nějaké jednotky mohl získat převahu palby, musí nezbytně kalkulovat, a to s prostředky, časem a prostorem.

Podle K-I-2, čl. 117 tato kalkulace může být provedena

relativně vzhledem k zjištěným nepřátelským odporům,

absolutně vzhledem k terénu, odkud nepřítel může působit.

Konečně je ještě jeden způsob relativní, totiž kalkulace vzhledem k vlastním prostředkům.

Je nezbytně nutno, aby si byl velitel vědom jasně toho, který z těchto způsobů použije, a pak konečně vyvodil důsledky v provedení.

Způsob absolutní (t. j. podle terénu) má největší naději na úspěch, neboť dovoluje brutálnost akce, silný sled v pohybu. Vyžaduje ovšem mnoho materiálu a času, než tento materiál bude shromážděn. Riskuje plýtvání střelivem.

Způsob relativní (a posteriori); úspěch závisí na přesnosti a úplnosti zpráv. Musíme nejdříve zjistit nepřátelské odpory a teprve potom útočit. Čím je menší jistota o nepříteli, tím více riskují ztrátou většího počtu vlastních sil. Naproti tomu zjišťováním situace nepřítele ztrácíme čas.

Tato nevýhoda je ovšem vyvážena u jezdeckva tím, že jezdeckvo má koně, které nesou — převážejí nejen jezdce, ale zároveň i obsluhu, která může na zvoleném místě uvést tyto zbraně v činnost poměrně s mnohem menší únavou než pěchota, která se musí přesunovat pěšky.

2. Mohutnost palby jezdeckva a srovnání této mohutnosti s palebnými prostředky pěchoty.

Mohutnost palby je dána výzbrojí, hloubkou a hustotou palby.

Tato výzbroj jsou zbraně, které jednotka má přiděleny organicky. Kromě toho může být výzbroj dočasně zesílena i prostředky nadpočetnými, neorganickými.

Je nevyhnutelně nutno nejdříve znát zbraně a jejich technické vlastnosti, chceme-li řešit nějaký taktický problém. To znamená, že třeba znát účinek střel pro ten onen cíl, donosnost zbraně, dráhu střely, způsob zásobování střelivem a neméně důležité je, abychom znali i způsob, jakým se dotčená zbraň přemísťuje a z toho vyplývající i dobu potřebnou k přemístění a zahájení nové střelby.

Zbraně jezdeckva jsou:

- a) zbraně osobní: puška s bodákem, pistole, šavle, ruční granát;
- b) zbraně společné: lehký a těžký kulomet.

Puška vz. 24: váha 4'08 kg, s bodákem 4'48 kg, ráže 7'92 mm, hledí maximální 2000 m, minimální 300 m.

Maximální dostřel 4.500 m.

Rychlost střelby 8—10 ran v minutě.

Rychlost střelby pomalá, plochá dráha střely, přesnost střelby je velice malá a příliš závislá na výcviku, materiálním a morálním stavu střelce a nepřímo závislá na rychlosti střelby. Střelba musí být přímá. Společnou střelbu je těžko uskutečnit, kázeň střelby je těžko udržet, obzvláště v kritických okamžicích. Tato zbraň je zato snadno přenosná, schopná boje i bez střelby, obzvláště je-li nasazen bodák; nevyžaduje značného počtu obsluhy a lze ji snadno zásobovat.

Proto zůstane důležitou zbraní osobní, neboť je vždy na místě a vždy připravena k palbě téměř okamžitě. Nepřesnost střelby a tedy nejistota zásahu cíle dělá z ní nicméně zbraň, jejíž účinky nejsou kalkulační, neboť shora uvedený nedostatek je zvyšován i velikou poměrně zranitelností vojína, který ji uvádí v činnost.

To, co bylo uvedeno, platí ovšem jak pro jezdce, tak i pro pěšáka, neboť ten i onen je vyzbrojen puškou, avšak jezdec má proti pěšáku určitou výhodu. Jezdec, který je na koni a má část nábojů v sedle, nebude do té míry unaven jako pěšák. Proto v určitých případech může být účinek palby jezdce z pušky lepší než u pěšáka. To ovšem vyžaduje již v míru dobrého výcviku a vštěpování důvěry jezdců v jejich zbraň. Tato stránka nebyla v dřívějších letech u jezdeckva tak zdůrazňována, avšak dnes je většinou tento nedostatek napraven.

Pistole vz. 24 slouží k osobní obraně.

Šavle je zbraní výhradně jezdeckou pro boj koňmo.

Ruční granáty — útočné — obranné — vrh. 20—30 m. Útočný okruh 7'15 m, obranný 20 m. O účinnosti této zbraně není sporu, ovšem je třeba již v míru vštěpovat důvěru v tuto zbraň a co možná i při různých cvičeních, při čemž by se musilo používat granátů ofensivních s malým okruhem účinku.

Granátomet vz. 23 — připevněný na pušce, donosnost 75 až 240 m, nejúčinnější 200 m. Rychlost střelby 6—8 ran v minutě. Jsou-li střelci dobře organizováni, vycvičení a je-li jich správně použito, mohou v určitých případech do jisté míry nahradit dělovou palbu.

U jezdeckva mnohem více než u pěchoty bude obtížné zásobování, neboť nemůžeme mít na koni, již beztoho značně zatíženém, veliký počet nábojů. V budoucnosti tomuto nedostatku může být do značné míry čeleno tím, že jezdeckvo, jak tomu jest již v některých armádách, dostane k zásobování střelivem pásová obrněná speciální motorová vozidla, která se budou moci pohybovat napříč terénem a budou s to zásobovat střelivem i v prvním sledu. Tato vozidla budou podobna nynějším tančíkům. Zvláštní zařízení umožní vykládání střeliva, aniž bude třeba vůz otvírat.

(Příště dále.)

Major vet. MVDr. Vladimír Chládek:

Úkoly veterinářů vzhledem k obraně státu.

Zkušenosti z minulé války a hrozba totální války odůvodňují požadavek všestranné branné přípravy. Materiální příprava obrany státu zdůrazňuje význam tak zvaných služeb nad dosud obvyklou míru, ukládá však zároveň jejich orgánům, aby mimo důkladné odborné znalosti osvědčili také všechny nutné vlastnosti vojenské. Nestačí jen připravit armádu, nýbrž všechny složky veřejného života. Všude by se měl projevovat dobrý vojenský duch svou přímostí a rázností, klidnou rozvahou a předvídaním, iniciativou a rozhodností a ochotou k odpovědnosti a k obětem.

Úkoly veterinářství se zřetelem na brannost záleží ve využití moderních poznatků veterinářské medicíny, pokud jimi lze přispět k dosažení, udržení a k zvýšení schopnosti státu k obraně. To vyžaduje, aby především byly sbírány a studovány odborné poznatky a řešení odborné